

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 5.6.2019
COM(2019) 507 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ιρλανδίας του 2019 και τη
διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της
Ιρλανδίας του 2019**

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ιρλανδίας του 2019 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Ιρλανδίας του 2019

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών², και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 21 Νοεμβρίου 2018, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2019 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στην εν λόγω επισκόπηση ελήφθη δεόντως υπόψη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Οι προτεραιότητες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 21 Μαρτίου 2019. Στις 21 Νοεμβρίου 2018, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Ιρλανδία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

² ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

επισκόπηση. Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η σύσταση αυτή εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 21 Μαρτίου 2019. Στις 9 Απριλίου 2019, το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ»).

- (2) Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ και λαμβανομένης υπόψη της στενής διασύνδεσης των οικονομιών της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η Ιρλανδία θα πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη και έγκαιρη υλοποίηση της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, όπως αποτυπώνεται στις κατωτέρω συστάσεις 1 και 3. Ειδικότερα, η εστίαση της οικονομικής πολιτικής επενδύσεων στους συγκεκριμένους τομείς και η λήψη φορολογικών μέτρων θα συμβάλουν στην υλοποίηση της δεύτερης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ όσον αφορά τη στήριξη των επενδύσεων, τη βελτίωση των δημόσιων οικονομικών και την καταπολέμηση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού.
- (3) Η έκθεση χώρας του 2019 για την Ιρλανδία³ δημοσιεύθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2019. Στην έκθεση αξιολογήθηκαν η πρόοδος της Ιρλανδίας στην εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 13 Ιουλίου 2018, η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν εκδοθεί τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος της Ιρλανδίας στην επίτευξη των εθνικών στόχων στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, η έκθεση περιλάμβανε εμπεριστατωμένη επισκόπηση δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύθηκαν επίσης στις 27 Φεβρουαρίου 2019⁴. Με βάση την ανάλυσή της, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ιρλανδία εμφανίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, τα μεγάλα αποθέματα δημόσιου και ιδιωτικού χρέους και οι καθαρές εξωτερικές υποχρεώσεις καθιστούν την Ιρλανδία ευάλωτη σε δυσμενείς κλυδωνισμούς, παρόλο που συνεχίζεται η βελτίωση των μεταβλητών ροής. Το απόθεμα ιδιωτικού χρέους παραμένει υψηλό, αλλά η οικονομική ανάπτυξη εξακολουθεί να συμβάλλει στη μείωσή του. Οι δραστηριότητες των πολυεθνικών εξακολουθούν να επηρεάζουν το εταιρικό χρέος. Το χρέος των νοικοκυριών φαίνεται ότι, σε γενικές γραμμές, συνάδει με τα θεμελιώδη μεγέθη, αν και είναι υψηλό σε σύγκριση με το διαθέσιμο εισόδημα. Το δημόσιο χρέος προβλέπεται να συνεχίσει την καθοδική του πορεία, ενώ το έλλειμμα πλησιάζει σε ισοσκελισμένη θέση. Οι τιμές των κατοικιών αυξάνονταν με ταχύ ρυθμό επί σειρά ετών, αλλά πρόσφατα επιβραδύνθηκαν. Οι τιμές των κατοικιών καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από τους περιορισμούς στην προσφορά και δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις υπερτίμησης. Το απόθεμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αν και παραμένει υψηλό, μειώθηκε περαιτέρω, όμως οι μακροπρόθεσμες ληξιπρόθεσμες οφειλές μειώνονται με βραδύτερο ρυθμό.
- (4) Στις 17 Απριλίου 2019, η Ιρλανδία υπέβαλε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2019 και στις 29 Απριλίου 2019 το πρόγραμμα σταθερότητας του 2019. Για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτόχρονα.
- (5) Οι σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις ελήφθησαν υπόψη στον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020. Κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

³ SWD(2019) 1006 final.

⁴ COM(2019) 150 final.

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵, αν είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις του οικείου συμφώνου εταιρικής σχέσης και των σχετικών προγραμμάτων. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες για τον τρόπο με τον οποίο θα κάνει χρήση αυτής της διάταξης σε κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ΕΔΕΤ με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση⁶.

- (6) Η Ιρλανδία υπάγεται επί του παρόντος στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και υπόκειται στον κανόνα για το χρέος. Στο πρόγραμμα σταθερότητας του 2019, η κυβέρνηση αναμένει ότι το ονομαστικό ισοζύγιο θα βελτιωθεί στο 0,2 % του ΑΕΠ το 2019 και ότι θα συνεχίσει να βελτιώνεται σταδιακά έως ότου διαμορφωθεί στο 1,3 % του ΑΕΠ το 2023. Βάσει του εκ νέου υπολογισθέντος διαρθρωτικού ισοζυγίου⁷, ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος —που έχει οριστεί ως διαρθρωτικό έλλειμμα 0,5 % του ΑΕΠ— προβλέπεται να επιτευχθεί έως το 2020. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να υποχωρήσει στο 61,1 % το 2019 και εν συνεχεία να μειωθεί στο 51,6 % το 2023. Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι εν λόγω δημοσιονομικές προβολές είναι ευλογοφανές. Ωστόσο, δεν έχουν προσδιοριστεί επαρκώς τα μέτρα που απαιτούνται για τη στήριξη των σχεδιαζόμενων στόχων για το έλλειμμα από το 2020 και μετά.
- (7) Στις 13 Ιουλίου 2018, το Συμβούλιο συνέστησε στην Ιρλανδία να επιτύχει τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο το 2019. Αυτό συνάδει με μέγιστο ονομαστικό ρυθμό αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών⁸ ύψους 7,0 % το 2019, ποσοστό που αντιστοιχεί σε επιτρεπόμενη επιδείνωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά 0,3 % του ΑΕΠ. Βάσει των εαρινών προβλέψεων της Επιτροπής του 2019, η Ιρλανδία αναμένεται να συμμορφωθεί με τη συνιστώμενη δημοσιονομική προσαρμογή το 2019.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

⁶ COM(2014) 494 final.

⁷ Κυκλικά προσαρμοσμένο αποτέλεσμα, μη συνυπολογιζόμενων έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων, όπως υπολογίστηκε εκ νέου από την Επιτροπή με χρήση της από κοινού συμφωνηθείσας μεθοδολογίας.

⁸ Οι καθαρές πρωτογενείς δημόσιες δαπάνες αποτελούνται από τις συνολικές δημόσιες δαπάνες εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που αναπληρώνονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια και των αλλαγών μη διακριτικής ευχέρειας στις δαπάνες για επιδόματα ανεργίας. Ο εθνικά χρηματοδοτούμενος ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου εξομαλύνεται σε περίοδο τεσσάρων ετών. Συνυπολογίζονται τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων ή οι αυξήσεις εσόδων που είναι υποχρεωτικές δια νόμου. Τα έκτακτα μέτρα τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών συμψηφίζονται. Η τιμή αναφοράς για τις δαπάνες όσον αφορά την Ιρλανδία αντικατοπτρίζει μια προσαρμογή για να διορθωθεί η στρέβλωση του δεκαετούς ρυθμού αναφοράς της δηνιακής ανάπτυξης που προκάλεσε η εξαιρετικά μεγάλη αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ το 2015. Ακολουθώντας την προσέγγιση που υιοθέτησαν οι ιρλανδικές αρχές στους υπολογισμούς τους για τον προϋπολογισμό του 2017, η Επιτροπή έλαβε τον μέσο όρο των ρυθμών δηνιακής ανάπτυξης το 2014 και το 2016.

- (8) Το 2020, η Ιρλανδία θα πρέπει να επιτύχει τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό της στόχο. Βάσει των εαρινών προβλέψεων της Επιτροπής του 2019, αυτό συνάδει με μέγιστο ονομαστικό ρυθμό αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών ύψους 3,7 %⁹, ποσοστό που αντιστοιχεί σε ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή ύψους 0,7 % του ΑΕΠ. Η Ιρλανδία προβλέπεται να επιτύχει τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο. Το χρέος της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να παραμείνει σε σταθερή πτωτική πορεία πέρα από τις απαιτήσεις του κανόνα για το χρέος. Συνολικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι η Ιρλανδία προβλέπεται να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης το 2019 και το 2020. Λαμβανομένων υπόψη της διαφοράς μεταξύ των μετρήσεων του ΑΕΠ και της εγχώριας παραγωγής στην Ιρλανδία και των συναφών επιπτώσεων στον δείκτη χρέους ως προς το ΑΕΠ, των τρεχουσών κυκλικών συνθηκών στην Ιρλανδία και των αυξημένων εξωτερικών κινδύνων, θα ήταν σημαντικό τα τυχόν έκτακτα έσοδα να χρησιμοποιηθούν για την περαιτέρω μείωση του δείκτη χρέους της γενικής κυβέρνησης.
- (9) Τα δημόσια οικονομικά έχουν βελτιωθεί περαιτέρω, χάρη στην ισχυρή αύξηση της παραγωγής, αλλά παραμένουν οι κίνδυνοι αστάθειας των εσόδων και υπάρχει περιθώριο για να καταστούν τα έσοδα ανθεκτικότερα στις οικονομικές διακυμάνσεις και τους δυσμενείς κλυδωνισμούς. Ο περιορισμός του εύρους και του αριθμού των φορολογικών δαπανών και η διεύρυνση της φορολογικής βάσης θα βελτιώσουν τη σταθερότητα των εσόδων σε συνθήκες οικονομικής αστάθειας. Ενώ η Ιρλανδία αύξησε τον χαμηλότερο συντελεστή φόρου προστιθέμενης αξίας για τις τουριστικές δραστηριότητες, ορισμένα πρόσφατα φορολογικά μέτρα επικεντρώνονται σε ελαφρύνσεις και απαλλαγές. Επιπλέον, η Ιρλανδία έχει περισσότερες δυνατότητες να βελτιώσει τον τρόπο με τον οποίο το φορολογικό της σύστημα μπορεί να στηρίξει τους περιβαλλοντικούς στόχους. Οι σχετικές προσπάθειες θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη μείωση των επιδοτήσεων των ορυκτών καυσίμων και την παροχή ισχυρότερου σήματος διά των τιμών στους επενδυτές, μέσω της ανάληψης της υποχρέωσης τήρησης ενός χρονοδιαγράμματος αυξήσεων του φόρου άνθρακα κατά την επόμενη δεκαετία.
- (10) Η καταπολέμηση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού είναι απαραίτητη για να καταστούν τα φορολογικά συστήματα πιο αποτελεσματικά και πιο δίκαια, όπως αναγνωρίζεται στη σύσταση του 2019 για τη ζώνη του ευρώ. Οι δευτερογενείς επιπτώσεις των στρατηγικών επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού μεταξύ των κρατών μελών απαιτούν συντονισμένη δράση των εθνικών πολιτικών για να συμπληρωθεί η νομοθεσία της ΕΕ. Η Ιρλανδία έχει λάβει μέτρα κατά του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού, αλλά τα υψηλά επίπεδα των πληρωμών δικαιωμάτων και μερισμάτων ως ποσοστό του ΑΕΠ υποδηλώνουν ότι οι ιρλανδικοί φορολογικοί κανόνες χρησιμοποιούνται από εταιρείες που επιδίδονται σε επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό. Η περιορισμένη εφαρμογή της παρακράτησης φόρου στην πηγή επί εξερχόμενων (δηλ. από κατοίκους της ΕΕ προς κατοίκους τρίτων χωρών) πληρωμών δικαιωμάτων και μερισμάτων από εταιρείες με έδρα στην Ιρλανδία μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την πλήρη αποφυγή της φορολόγησης αυτών των καταβολών, εάν δεν υπόκεινται επίσης σε φορολογία στη δικαιοδοσία του αποδέκτη τους.
- (11) Εξακολουθούν να υφίστανται κίνδυνοι για τη μακροπρόθεσμη δημοσιονομική βιωσιμότητα, οι οποίοι σχετίζονται με το κόστος της γήρανσης του πληθυσμού. Οι

⁹ Όπως και το 2019, η τιμή αναφοράς για τις δαπάνες αντικατοπτρίζει μια προσαρμογή για να διορθωθεί η στρέβλωση του δεκαετούς ρυθμού αναφοράς της δυναμικής ανάπτυξης που οφείλεται στην εξαιρετικά μεγάλη αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ το 2015.

δαπάνες για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη αναμένεται να αυξηθούν από το 4,1 % του ΑΕΠ το 2016, στο 5,1 % το 2070, με κορύφωσή τους στο 5,2 % το 2063. Αν και ορισμένες πτυχές του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στην Ιρλανδία λειτουργούν καλά ή έχουν βελτιωθεί, το σύστημα είναι αναποτελεσματικό, δυσκολεύεται να ανταποκριθεί στη ζήτηση και δεν παρέχει συντονισμένη και ολοκληρωμένη περίθαλψη. Για να αμβλύνει τις κλιμακούμενες πιέσεις της ζήτησης, η ιρλανδική κυβέρνηση ενέκρινε τη στρατηγική υλοποίησης «Sláintecare» και ίδρυσε το γραφείο εφαρμογής του προγράμματος «Sláintecare», αποσκοπώντας στη συνολική μεταρρύθμιση και στον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής μέριμνας της Ιρλανδίας κατά την επόμενη δεκαετία. Η σχεδιαζόμενη μεταρρύθμιση βασίζεται σε ένα αξιόπιστο όραμα που έχει στόχο να καταστήσει το σύστημα υγείας καθολικά προσβάσιμο και βιώσιμο, να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις ενός γηράσκοντος πληθυσμού και να μεταβιβάσει την περίθαλψη στις τοπικές κοινότητες, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στην πρόληψη. Είναι πιθανό ότι θα έχει θετικό αντίκτυπο στη μείωση της εξάρτησης από την εντατική νοσηλεία και ότι έτσι θα καταστήσει την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη οικονομικά αποδοτικότερη. Ωστόσο, η υλοποίησή της τίθεται σε κίνδυνο εξαιτίας των δυσκολιών του συστήματος υγείας να αντιμετωπίσει την αγορά πανομοιότυπης ιδιωτικής ασφάλισης υγείας και να διαχειριστεί αποτελεσματικά τον προϋπολογισμό, τις επιδόσεις και το εργατικό δυναμικό του βραχυπρόθεσμα. Οι βραχυπρόθεσμες δαπάνες θα πρέπει επίσης να συγκρατηθούν ώστε μακροπρόθεσμα να πραγματοποιηθεί το όραμα της στρατηγικής «Sláintecare».

- (12) Παρά τις προηγούμενες προσπάθειες της κυβέρνησης να συγκρατήσει τις δαπάνες για τις δημόσιες συντάξεις, μακροπρόθεσμα αναμένεται σημαντική αύξηση του συνολικού ελλείμματος του συνταξιοδοτικού συστήματος λόγω της αύξησης των συνταξιοδοτικών δαπανών από 5 % του ΑΕΠ το 2016 σε 6,6 % το 2070, με κορύφωσή τους στο 7,5 % το 2053. Η πλήρης και έγκαιρη υλοποίηση του προτεινόμενου χάρτη πορείας για τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος είναι καθοριστικής σημασίας για να βελτιωθεί η δημοσιονομική βιωσιμότητα του ιρλανδικού συνταξιοδοτικού συστήματος.
- (13) Η αύξηση των επενδύσεων στις δεξιότητες, την εκπαίδευση και κατάρτιση και την κοινωνική ένταξη είναι σημαντική για να βελτιωθούν στην Ιρλανδία η παραγωγικότητα και η μακροπρόθεσμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς. Λόγω της στενότητας της αγοράς εργασίας και των αναδυόμενων ελλείψεων και αναντιστοιχιών δεξιοτήτων σε ορισμένους τομείς, είναι αναγκαίο να καταβληθούν προσπάθειες για την προσέγγιση ανενεργών ομάδων δυνητικών εργαζομένων και για την πραγματοποίηση επενδύσεων στο ελλειπώς αξιοποιούμενο ανθρώπινο κεφάλαιο. Υπάρχει περιθώριο για την προώθηση της αναβάθμισης των δεξιοτήτων και την καλύτερη εναρμόνιση των προγραμμάτων σπουδών και της επαγγελματικής κατάρτισης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Λόγω του χαμηλού ποσοστού του εργατικού δυναμικού που διαθέτει βασικές ψηφιακές δεξιότητες, επιβάλλονται περαιτέρω επενδύσεις στην επαγγελματική κατάρτιση στον χώρο εργασίας και στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ενήλικου εργατικού δυναμικού. Οι επενδύσεις στην πρόσβαση σε ποιοτικές και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες παιδικής φροντίδας και στην ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Υπηρεσιών Παιδικής Φροντίδας («National Childcare Scheme») θα συμβάλουν στην αύξηση του μάλλον χαμηλού ποσοστού απασχόλησης των γυναικών. Το ποσοστό συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας είναι από τα χαμηλότερα στην Ευρώπη. Ο αριθμός των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας παραμένει από τους υψηλότερους στην ΕΕ, γεγονός που καταδεικνύει ότι υπάρχει περιθώριο για πιο

ολοκληρωμένες και στοχευμένες στρατηγικές ενεργοποίησης για τη στήριξη της συγκεκριμένης ομάδας.

- (14) Το χαμηλό επίπεδο επενδύσεων κατά τα έτη που ακολούθησαν την οικονομική κατάρρευση έχει επηρεάσει αρνητικά τη διαθεσιμότητα οικονομικά προσιτής και κοινωνικής στέγης και κατάλληλων υποδομών στους τομείς των καθαρών μεταφορών και της καθαρής ενέργειας, της ύδρευσης και των υπερταχειών ευρυζωνικών συνδέσεων, γεγονός που δυσχεραίνει τις επενδύσεις των επιχειρήσεων. Επιπλέον, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από τις οδικές μεταφορές έχουν αυξηθεί σημαντικά την τελευταία πενταετία. Η βελτίωση των υποδομών, σε συνδυασμό με τον χωροταξικό σχεδιασμό, θα μπορούσε να αποτελέσει καταλύτη για τη βελτίωση της προσφοράς στέγης, την αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων, την τόνωση της αύξησης της παραγωγικότητας και τη διασφάλιση ισόρροπης περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης. Η ανάπτυξη ανθεκτικής στις μελλοντικές εξελίξεις συνδεσιμότητας και επαρκών ψηφιακών δεξιοτήτων παραμένουν ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας εκ μέρους των εγχώριων επιχειρήσεων και για την ευημερία του εγχώριου κλάδου της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών. Εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά την πρόσβαση σε υπερταχείες ευρυζωνικές συνδέσεις, ιδίως στις αγροτικές περιοχές. Η αύξηση των επενδύσεων σε υποδομές καθαρής ενέργειας, καθαρών και δημόσιων μεταφορών και υπηρεσιών ύδρευσης, καθώς και η ένταση των προσπάθειών στους τομείς της απαλλαγής από ανθρακούχες εκπομπές, της ενεργειακής απόδοσης, της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της κυκλικής οικονομίας θα μπορούσαν να βοηθήσουν την Ιρλανδία να επιτύχει τη μετάβαση προς μια περιβαλλοντικά ανθεκτική οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.
- (15) Ενώ η δρομολόγηση του Εθνικού Σχεδίου Ανάπτυξης μπορεί τελικά να οδηγήσει στην παροχή πρόσθετων βασικών υποδομών, η περιορισμένη ικανότητα του κατασκευαστικού κλάδου ενδέχεται να εμποδίσει την έγκαιρη παράδοσή τους. Επιπλέον, η διαφοροποίηση των συνδέσεων θαλάσσιων μεταφορών και ενέργειας με την ηπειρωτική Ευρώπη θα μπορούσε να αυξήσει την ανθεκτικότητα της οικονομίας σε εξωτερικούς κλυδωνισμούς. Η Ιρλανδία δεν έχει μέχρι στιγμής κατορθώσει να αποσυνδέσει την οικονομική της ανάπτυξη από τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και ατμοσφαιρικών ρύπων. Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου αυξάνονται σταθερά, ιδίως στις μεταφορές, τη γεωργία, την ενέργεια και το δομημένο περιβάλλον. Η έλλειψη προόδου στον τομέα αυτό θα δυσχεράνει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της Ιρλανδίας στο πλαίσιο της ΕΕ, ενώ παράλληλα θα αυξήσει το κόστος της μελλοντικής δράσης.
- (16) Οι επίμονες ελλείψεις στην πλευρά της προσφοράς, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη ζήτηση, εξακολουθούν να τροφοδοτούν αυξήσεις στις τιμές των ακινήτων. Παρόλο που οι τιμές δεν φαίνονταν υπερτιμημένες το 2017, η οικονομική προσιτότητα καθίσταται λόγος ανησυχίας. Οι ελλείψεις στην προσφορά στέγης επηρεάζουν και την κοινωνική στέγη λόγω των ανεπαρκών επενδύσεων και οικοδομών κατά την τελευταία δεκαετία. Ενώ η ετήσια ζήτηση εκτιμάται σε περίπου 72 000 μονάδες, για το 2019 προβλέπεται η παράδοση μόλις 10 000 μονάδων. Άλλα 17 000 άτομα θα λάβουν στήριξη μέσω της Πληρωμής Στεγαστικής Βοήθειας («Housing Assistance Payment») ή του Προγράμματος Ενοικιαζόμενων Καταλυμάτων («Rental Accommodation Scheme») της Ιρλανδίας, αλλά η εν λόγω στήριξη μπορεί να επιτείνει τις αυξήσεις των ενοικίων στην ιδιωτική αγορά ενοικίασης, όπου η προσφορά είναι ήδη περιορισμένη. Παρατηρείται ελλιπής πληρότητα μεγάλου αριθμού κοινωνικών κατοικιών, ιδίως στην περιοχή του Δουβλίνου, εν μέρει εξαιτίας των παρωχημένων

πρακτικών διαδοχής. Παράγοντες που επιδεινώνουν την κατάσταση είναι η ανεπαρκής ποικιλία των τύπων κοινωνικής κατοικίας και ο εξαιρετικά περιορισμένος αριθμός οικονομικά προσιτών κατοικιών και κατοικιών που ενοικιάζονται σε τιμή κόστους. Εξαιτίας αυτών των παραγόντων αυξάνεται σταθερά ο αριθμός των ατόμων και των οικογενειών που ζουν σε καταλύματα έκτακτης ανάγκης, ενώ ο αριθμός των αστέγων έφτασε σε πρωτοφανή υψηλά επίπεδα τον Φεβρουάριο του 2019.

- (17) Η προώθηση της βασιζόμενης στην καινοτομία παραγωγικότητας των εγχώριων επιχειρήσεων είναι καθοριστικής σημασίας για τη στήριξη μιας πιο ισχυρής και ανθεκτικής αύξησης της παραγωγικότητας στην Ιρλανδία. Οι δαπάνες των επιχειρήσεων για έρευνα και ανάπτυξη εξακολουθούν να αυξάνονται, αλλά παραμένουν κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ και σε μεγάλο βαθμό συγκεντρώνονται στις ξένες επιχειρήσεις. Υπάρχει περιθώριο για τη στόχευση των πολιτικών καινοτομίας στη βελτίωση της στήριξης των ιρλανδικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η έμμεση στήριξη (π.χ. εκπτώσεις φόρου) παραμένει το κύριο μέσο δημόσιας στήριξης της έρευνας και ανάπτυξης στην Ιρλανδία (ανέρχεται στο 80 % της συνολικής δημόσιας στήριξης). Η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των πολυεθνικών και των εγχώριων επιχειρήσεων θα μπορούσε να συμβάλει στην ευρύτερη διάδοση της καινοτομίας σε ολόκληρη την οικονομία. Επιπλέον, η στενότερη συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων και των δημόσιων ερευνητικών κέντρων θα μπορούσε επίσης να αυξήσει το δυναμικό καινοτομίας.
- (18) Αν και τα χαμηλά επίπεδα δημόσιας έρευνας και ανάπτυξης εξακολουθούν να προκαλούν ανησυχία (1,05 % του ΑΕΠ σε σύγκριση με ενωσιακό μέσο όρο της τάξης του 2 %), το πρόσφατα εγκριθέν πρόγραμμα «Future Jobs Ireland 2019» παρέχει ένα ελπιδοφόρο πλαίσιο για την τόνωση της καινοτομίας και των τεχνολογικών αλλαγών και για τη βελτίωση της παραγωγικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Ωστόσο, η πλήρης εφαρμογή του θα εξαρτηθεί από τη σημαντική αύξηση των δημόσιων δαπανών για έρευνα και καινοτομία και από τη μετατροπή του πρόσφατα εγκριθέντος προγράμματος σε συγκεκριμένα μέτρα πολιτικής. Προς το παρόν πρόκειται για έναν φιλόδοξο κατάλογο μέτρων από τον οποίο ακόμη λείπουν σημαντικές λεπτομέρειες και ακριβείς ημερομηνίες εφαρμογής. Για παράδειγμα, όσον αφορά τις δράσεις που πρόκειται να πραγματοποιηθούν το 2019, δεν έχουν προσδιοριστεί μέτρα για την αύξηση της διαθεσιμότητας μακροπρόθεσμων επενδύσεων μετοχικού κεφαλαίου με στόχο τη στήριξη της επέκτασης των εγχώριων εταιρειών. Το μείγμα πολιτικών για παροχή κινήτρων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ώστε να επενδύσουν στις νέες τεχνολογίες συνδυάζει εκπτώσεις φόρου και μη φορολογικά κίνητρα για να τις ενθαρρύνει να επενδύσουν στην καινοτομία, αλλά το σχετικό μέγεθος των μέτρων αυτών παραμένει άγνωστο. Ενώ η στρατηγική αναγνωρίζει τη σημασία των ευρυζωνικών υποδομών για την παραγωγικότητα, δεν έχουν προβλεφθεί συγκεκριμένες δράσεις και παραδοτέα για να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ της Ιρλανδίας και άλλων χωρών της ΕΕ όσον αφορά την ανάπτυξη κατάλληλων για το μέλλον ευρυζωνικών δικτύων, σύμφωνα με τους στόχους της ενωσιακής στρατηγικής «κοινωνία των gigabit» για το 2025.
- (19) Στην Ιρλανδία υπάρχουν σημαντικές περιφερειακές ανισότητες οι οποίες αυξήθηκαν κατά την τελευταία δεκαετία. Στην Ιρλανδία παρατηρούνται αρκετά μεγάλες περιφερειακές οικονομικές ανισότητες όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε σύγκριση με άλλες χώρες της ΕΕ. Μεταξύ του 2000 και του 2016, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στις περιφέρειες Southern και Eastern αυξήθηκε κατά 74 %, ήτοι κατά 63 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από ό,τι στις περιφέρειες Border, Midland και Western. Η αύξηση επιταχύνθηκε μετά το 2012. Έως το 2016, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ

στις περιφέρειες Southern και Eastern ήταν 2,6 φορές υψηλότερο από ό, τι στις περιφέρειες Border, Midland και Western. Η περιοχή του Δουβλίνου, όπου κατοικεί το 40 % του πληθυσμού της Ιρλανδίας, συνεισέφερε το 62 % της αύξησης του ΑΕΠ κατά το διάστημα 2000-2016.

- (20) Οι κανονιστικοί φραγμοί στην επιχειρηματικότητα (ιδίως ορισμένοι κανονισμοί για την εμπορική ιδιοκτησία και τις νομικές υπηρεσίες) επηρεάζουν αρνητικά την είσοδο και την έξοδο των επιχειρήσεων και, κατά συνέπεια, την παραγωγικότητα των εγχώριων ιρλανδικών επιχειρήσεων. Οι φραγμοί εισόδου στις αγορές λιανικής συνιστούν πρόκληση. Η Ιρλανδία περιλαμβάνεται στις πέντε χώρες με τον μεγαλύτερο αριθμό διαδικαστικών απαιτήσεων για την ίδρυση καταστημάτων λιανικής πώλησης. Οι επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου αντιμετωπίζουν διαδικαστικά εμπόδια που καθυστερούν το άνοιγμα νέων καταστημάτων και αυξάνουν το σχετικό κόστος, και τα οποία ενδέχεται να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στη διάρθρωση και στη δυναμική της αγοράς.
- (21) Ακόμη εκκρεμεί η εφαρμογή του νέου νόμου περί ρύθμισης των νομικών υπηρεσιών (Legal Services Regulation Act) καθώς η θέσπιση των κανονισμών εξακολουθεί να παρουσιάζει σημαντικές καθυστερήσεις, παρόλο που βρίσκονται σε εξέλιξη οι προπαρασκευαστικές διαβουλεύσεις. Αβέβαιο παραμένει κατά πόσο στον νέο νόμο θα προβλέπονται η άμεση επαγγελματική πρόσβαση σε δικηγόρους (barristers) για δικαστικές διαφορές και η δυνατότητα των νομικών προσώπων να καθίστανται εταίροι δικηγορικών γραφείων παντός είδους. Από την άλλη πλευρά, θα πρέπει να αποφευχθούν οι υπερβολικά πολύπλοκοι κανόνες λειτουργίας και διαχείρισης για τα διεπαγγελματικά γραφεία. Η φιλόδοξη εφαρμογή ανοικτού προγράμματος μεταρρυθμίσεων αποτελεί ζήτημα ύψιστης προτεραιότητας. Η πρωτοβουλία «Ambition 2.3» στο πλαίσιο του προγράμματος «Future Jobs Ireland 2019» αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με το κόστος των νομικών υπηρεσιών, αλλά το μόνο παραδοτέο για το 2019 είναι δοκιμαστικό και έχει ασαφές χρονοδιάγραμμα. Οι καθυστερήσεις στην εφαρμογή της εν λόγω μεταρρύθμισης συντελούν στο υψηλό κόστος των νομικών υπηρεσιών στην Ιρλανδία, το οποίο λειτουργεί εις βάρος της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, και των ιδιωτών. Δεδομένου ότι οι νομικές υπηρεσίες αποτελούν σημαντικό συντελεστή άλλων επιχειρηματικών υπηρεσιών, οι περιορισμοί στον εν λόγω τομέα συμβάλλουν στο υψηλό κόστος άλλων υπηρεσιών (π.χ. της ασφάλισης).
- (22) Τα ποσοστά των μη εξυπηρετούμενων δανείων συνέχισαν να υποχωρούν και μειώθηκαν κατά 3,4 ποσοστιαίες μονάδες, διαμορφούμενα στο 7,8 % στο έτος που έληξε το τρίτο τρίμηνο του 2018. Χάρη στις πωλήσεις χαρτοφυλακίων, στις προσπάθειες αναδιάρθρωσης και στην αύξηση των τιμών των ακινήτων, οι τράπεζες βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων μείωσης. Οι μακροχρόνια καθυστερούμενες οφειλές ενυπόθηκων δανείων (με καθυστέρηση άνω των 2 ετών) παραμένουν σχετικά υψηλές, συντελώντας στη διατήρηση του ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων δανείων πάνω από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ. Έχουν προταθεί διάφορες πρωτοβουλίες και σχέδια νόμου, όπως ο λεγόμενος νόμος «no consent, no sale» (καμία πώληση χωρίς συναίνεση), για να αντιμετωπιστούν οι κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις που έχει η εξυγίανση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, μεταξύ άλλων στα ευάλωτα νοικοκυριά. Το πιστωτικό μητρώο κατέστη πλήρως λειτουργικό για τα καταναλωτικά δάνεια το 2018 και θα είναι καίριας σημασίας για την αξιολόγηση του κατά πόσον οι δανειολήπτες είναι σε θέση να εξυπηρετούν τα χρέη τους. Οι διαδικασίες αφερεγγυότητας και η χρήση

δικαστικών και εξωδικαστικών επιλογών για την εξυγίανση των καθυστερούμενων οφειλών παραμένουν περιορισμένες. Η περαιτέρω μείωση των μακροχρόνια καθυστερούμενων οφειλών με παράλληλη αξιοποίηση των πρωτοβουλιών για τα ευάλωτα νοικοκυριά και χωρίς να τίθενται παράλογα εμπόδια στην εξυγίανση των μη εξυπηρετούμενων δανείων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση και απαιτεί συνεχή παρακολούθηση.

- (23) Ο προγραμματισμός των Ταμείων της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027 θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση ορισμένων από τα κενά που εντοπίστηκαν στις συστάσεις, ιδίως στους τομείς που καλύπτονται από το παράρτημα Δ της έκθεσης χώρας¹⁰. Έτσι, η Ιρλανδία θα μπορούσε να αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα κονδύλια από τα εν λόγω Ταμεία για τους προσδιορισθέντες τομείς, λαμβάνοντας υπόψη τις περιφερειακές ανισότητες.
- (24) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2019, η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Ιρλανδίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2019 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας του 2019 και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2019, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί στην Ιρλανδία τα προηγούμενα έτη. Έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στην Ιρλανδία, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.
- (25) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας του 2019 και είναι της γνώμης ότι η Ιρλανδία αναμένεται να συμμορφωθεί με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.
- (26) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2019 και το πρόγραμμα σταθερότητας του 2019. Οι συστάσεις του βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στις συστάσεις 1 έως 3 κατωτέρω.

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Ιρλανδία να λάβει μέτρα το 2019 και το 2020 προκειμένου:

1. Να επιτύχει τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο το 2020. Να χρησιμοποιήσει τα έκτακτα έσοδα για να επιταχύνει τη μείωση του δείκτη χρέους της γενικής κυβέρνησης. Να περιορίσει το εύρος και τον αριθμό των φορολογικών δαπανών και να διευρύνει τη φορολογική βάση. Να συνεχίσει να αντιμετωπίζει τα χαρακτηριστικά του φορολογικού συστήματος που ενδέχεται να διευκολύνουν τον επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό, εστιάζοντας ιδίως στις εξερχόμενες πληρωμές. Να αντιμετωπίσει την αναμενόμενη αύξηση των δαπανών που συνδέονται με τη γήρανση του πληθυσμού, καθιστώντας το σύστημα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης οικονομικά αποδοτικότερο και υλοποιώντας πλήρως τα σχέδια συνταξιοδοτικών μεταρρυθμίσεων.
2. Να παράσχει εξατομικευμένη στήριξη στην ενεργό ένταξη και να διευκολύνει την αναβάθμιση των δεξιοτήτων, ιδίως για τις ευάλωτες ομάδες και τα άτομα που ζουν σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας. Να βελτιώσει την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες παιδικής φροντίδας.

¹⁰ SWD(2019) 1006 final.

3. Να εστιάσει την οικονομική πολιτική επενδύσεων στη μετάβαση σε χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές και στην ενεργειακή μετάβαση, στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, στις βιώσιμες μεταφορές, στην ύδρευση, στις ψηφιακές υποδομές και στην οικονομικά προσιτή και κοινωνική στέγαση, λαμβάνοντας υπόψη τις περιφερειακές ανισότητες. Να εφαρμόσει μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων της στρατηγικής «Future Jobs», για τη διαφοροποίηση της οικονομίας και τη βελτίωση της παραγωγικότητας των ιρλανδικών επιχειρήσεων —ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων— με τη χρήση αμεσότερων μέσων χρηματοδότησης για την τόνωση της έρευνας και της καινοτομίας και με τη μείωση των κανονιστικών φραγμών στην επιχειρηματικότητα.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*